

CRÒNICA DE LA COMUNITAT VALENCIANA

Primer semestre de 2023

“Un període de propostes frustrades del govern del Botànic II pel que fa al desenvolupament del valencià com a requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública”

Reyes Marzal Raga*

Resum

A les acaballes de la legislatura del govern del Botànic II, la política lingüística del Consell empenjava cap al desenvolupament de l'exigència del coneixement del valencià com a requisit d'accés a l'Administració pública valenciana, i paral·lelament es proposava el reconeixement de la competència lingüística de valencià per a l'homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià. Cap d'aquestes propostes ha estat aprovada, tot i haver-se tramitat el procediment normatiu corresponent. Per contra, el sistema universitari ha reforçat la política lingüística amb l'aprovació de la Carta universitària de la llengua, en el marc de la Xarxa Vives d'Universitats. En aquest semestre també hi ha canvis de denominació toponímica per la forma exclusiva en valencià.

Paraules clau: requisit lingüístic; ocupació pública; sistema educatiu valencià; Xarxa Vives d'Universitats; canvis toponímics; Comunitat Valenciana.

LEGISLATIVE REPORTS ON THE VALENCIAN COMMUNITY

First half of 2023

“A period of frustrated proposals by the Botànic II government with regard to developing Valencian as a language requirement for access to public employment”

Abstract

Towards the end of the term of the government known as Botànic II, the Executive's language policy pushed to make knowledge of Valencian a requirement for access to the Valencian public administration, while also proposing recognition of linguistic competence in Valencian in the validation of studies in the Valencian education system. Neither of these proposals was passed, despite processing the corresponding regulatory procedures. By contrast, the university system reinforced its language policy with the approval of the University Language Charter, within the framework of the Vives Network of Universities. The period also saw changes to place names, adopting the Valencian form only.

Keywords: language requirement; public employment; Valencian education system; Vives Network of Universities; toponymic changes; Valencian Community.

* Reyes Marzal Raga, professora titular de dret administratiu. Universitat de València - Estudi General (UEG). reyes.marzal@uv.es.

Citació recomanada: Marzal Raga, Reyes. (2023). Crònica legislativa de la Comunitat Valenciana. Primer semestre de 2023. “Un període de propostes frustrades del govern del Botànic II pel que fa al desenvolupament del valencià com a requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública”. *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*, 80, 253-262. <https://doi.org/10.58992/rld.i80.2023.4105>

Sumari

1 La proposta frustrada de desenvolupament reglamentari del requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública

1.1 El desenvolupament del model escollit per acreditar la competència lingüística com a requisit d'accés a l'ocupació pública

1.2 La tramitació reglamentària i les objeccions formulades al Projecte de decret

2 El requisit lingüístic acredita per homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià. Una altra iniciativa reglamentària igualment fallida

2.1 La Proposta de decret pel qual es regula el reconeixement de la competència lingüística de valencià per a l'homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià

2.2 Les al·legacions al Projecte de decret formulades al tràmit d'informació pública i la seua resposta

2.3 L'informe jurídic de l'Advocacia de la Generalitat

2.4 El Dictamen del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana

2.5 El Projecte de decret no va ser finalment aprovat

3 La Xarxa Vives d'Universitats aprova la Carta Universitària de la Llengua

4 Toponímia

1 La proposta frustrada de desenvolupament reglamentari del requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública

La [Llei 4/2021, de 16 d'abril, de la funció pública valenciana](#) va introduir el requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública a l'article 62.1.g. Aquesta competència lingüística s'alinea amb la regulació d'altres territoris com el gallec, en exigir en termes generals la capacitat i el coneixement de la llengua pròpia com a requisit d'accés a l'ocupació pública, i no com a mèrit a valorar en el corresponent procediment de selecció, sense perjudici d'admetre determinades regulacions d'aplicació a determinants col·lectius, com ara els sanitaris o els docents, i certes exempcions. Aquesta exigència legal de competència lingüística en valencià, que ha estat anomenada pel professor Boix Palop com un "semirequisit" lingüístic al [blog d'aquesta Revista](#), es feia dependre en la [Llei 4/2021](#) del posterior desenvolupament reglamentari que, d'acord amb l'apartat 2 de la disposició final tercera de la citada Llei, hauria d'aprovar-se pel Consell respectant, en tot cas, els principis de proporcionalitat i adequació a les funcions corresponents. D'aquesta manera, la Llei 4/2021 conté una habilitació legal perquè el requisit lingüístic pugui concretar-se amb una norma reglamentària on s'especifique en quins termes, amb quin abast i amb quina concreció serà exigida el requisit. La referida remissió reglamentària s'ha manifestat aquest semestre amb la frustrada tramitació del [Projecte de decret pel qual es regula l'acreditació de la competència lingüística en els coneixements del valencià](#), com a requisit per a accedir a l'ocupació pública de la Comunitat Valenciana. La tardança a consensuar el contingut del Decret per part de les conselleries competents en matèria de funció pública i educació, encapçalades respectivament pel PSPV i Compromís coalitzats al Govern valencià, així com d'altres entitats de caire polític, han impedit que el Govern del Botànic II aprovés aquesta norma i tot fa pensar que el nou Consell tampoc ho farà.

1.1 El desenvolupament del model escollit per acreditar la competència lingüística com a requisit d'accés a l'ocupació pública

En termes generals, el model escollit per a regular el requisit lingüístic exigida per a l'accés a l'ocupació pública valenciana combina l'aportació de la corresponent acreditació oficial en funció del grup de classificació, amb la possibilitat d'acreditar també aquest coneixement per homologació dels estudis del sistema educatiu valencià, la qual cosa és objecte d'una altra disposició reglamentària a la qual ens referirem en l'apartat següent de la present crònica. Així, doncs, el [Projecte de decret](#) que ara esmentem té per objectiu desenvolupar l'exigència del coneixement del valencià en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat, les administracions locals, les universitats públiques valencianes pel que fa al personal d'administració i serveis, i els organismes públics i consorcis adscrits a la Generalitat. Queden fora de l'àmbit d'aplicació d'aquesta norma els sectors de l'educació i la sanitat, que es regulen per les seues pròpies normatives. En el cas del personal d'educació, el coneixement del valencià també és requisit per a l'accés, d'acord amb la [Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià](#). A l'àmbit sanitari, el coneixement del valencià és un mèrit a valorar i no un requisit, d'acord amb el [Decret 192/2017, d'1 de desembre, del Consell, pel qual s'aprova el Reglament de selecció i provisió de personal estatutari al servei d'institucions sanitàries públiques del Sistema Valencià de Salut](#).

El text definitiu del [Projecte de decret](#) pel qual es regula l'acreditació de la competència lingüística en els coneixements del valencià, estableix els nivells de coneixement del valencià d'acord amb el denominat Marc Europeu Comú de referència per a les llengües (MECR). Així, per als subgrups A1 i A2 (personal funcionari) i per als grups A i B del personal laboral, s'exigeix el nivell C1. Per al grup B i el subgrup C1 (personal funcionari) i per al grup C del personal laboral, s'exigeix el nivell B2. Per al subgrup C2 (personal funcionari) i per al grup D del personal laboral, s'exigeix el nivell B1. No obstant, el [Projecte de decret](#) també admet l'exempció de coneixement en determinades circumstàncies.

En termes generals, la proposta mereix una valoració molt positiva i és respectuosa amb la doctrina del Tribunal Constitucional on es reconeix que l'exigència de coneixement de la llengua pròpia per a l'accés a la funció pública de l'Administració no és discriminatòria des del vessant de la igualtat dels espanyols en tot el territori nacional i que les comunitats autònomes poden trobar en els principis de mèrit i capacitat de [l'article 103.3 CE](#) un fonament per a exigir el coneixement de la respectiva llengua en l'accés a la funció pública, sense que això supose un obstacle per a qui manque del coneixement de la llengua pròpia perquè el mateix principi de mèrit i capacitat suposa la càrrega per a qui vullga accedir a una determinada funció pública d'acreditar les

capacitats, coneixements i idoneïtat exigibles per a la funció a la qual aspira ([STC 46/1991](#)). Ara bé, aquesta exigència ha d'acreditar-se i valorar-se en relació amb la funció a exercir, i per tant guarda la deguda relació amb el mèrit i capacitat, tal com imposa [l'article 103 CE](#) ([STC 27/1991](#)).

1.2 La tramitació reglamentària i les objeccions formulades al Projecte de decret

El [Projecte de decret](#) es va sotmetre al tràmit de consulta pública preceptuat a [l'article 133.1 de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques](#), període que va finalitzar el 8 de juny de 2022 amb la presentació de 6 aportacions per part de diverses entitats i 77 al·legacions. A més dels tràmits ordinaris establerts per als procediments d'elaboració dels projectes de reglament en l'article 43 de la [Llei 5/1983, de 30 de desembre, del Consell](#), i en el [Decret 24/2009, de 13 de febrer, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat](#), en aquest cas es va constituir una Comissió de Competència Lingüística com a grup de treball adscrit a la conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, que també va fer les seues observacions. En última instància el [Projecte de decret](#) es va sotmetre al parer del [Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana](#), que amb data 31 de maig va emetre el seu [Dictamen favorable amb observacions essencials](#) ([Dictamen núm. 425/2023](#)). Com s'ha dit, el [Projecte de decret](#) no ha estat aprovat, però s'han posat en relleu un seguici de qüestions jurídiques que, pel seu interès, assenyalarem sintèticament tot seguit.

a) No es respecta el principi de proporcionalitat en l'exigència del requisit lingüístic per a l'accés a tots els cossos i grups sense distinció

Tot i que resulta constitucionalment lícit exigir, en tot cas, un cert nivell de coneixement de la llengua pròpia que resulta imprescindible, ha de respectar-se el principi de proporcionalitat d'aqueixa exigència, que s'ha de valorar en funció del tipus i nivell de la tasca o lloc a exercir ([STC 82/1986](#)). La proposta inicial formulada al [Projecte de decret](#) exigia un mateix nivell de coneixement del valencià per als grups de titulació (A1, A2, B, C1, C2 i agrupació professional funcional respecte del personal funcionari; i grups A, B, C, D, E, respecte del personal laboral), la qual cosa és contrària al dret a la igualtat en l'accés a la funció pública, en la mesura en què es fa sense cap relació amb la capacitat requerida per a exercir la funció de què es tracte en el corresponent grup i nivell. És per això que al parer del Consell Jurídic Consultiu emès al [Dictamen 425/2023](#), el principi de proporcionalitat exigeix que la norma projectada distingisca, almenys, entre els cossos generals (CG) i els cossos especials de l'Administració (CE), i, fins i tot, establir una diferència dins dels cossos especials a què es refereixen els annexos de la [Llei 4/2021, de la funció pública valenciana](#); i això, a fi de no sotmetre al mateix nivell determinats cossos o escales de l'Administració que, per les seues funcions o característiques, no exigisquen necessàriament el nivell C. Aquesta observació, qualificada de caràcter essencial, va ser atesa i incorporada al text definitiu del [Projecte de decret](#), tot i que finalment no va ser aprovat.

b) La possibilitat d'exempció del requisit de coneixement del valencià

El text inicial del [Projecte de decret](#) regulava l'exempció del requisit de coneixement del valencià amb caràcter excepcional, quan després de la finalització dels procediments previstos en la normativa vigent s'acredite de forma justificada que no existeix personal disponible que reunisca els requisits de capacitació lingüística exigits en el Decret i com a garantia de la deguda prestació dels serveis públics. En aquest cas, assenyalava l'article 5.2 del [Projecte de decret](#), es podrà cobrir un lloc de treball de manera temporal eximint a la persona del requisit de capacitació lingüística, i aquesta exempció únicament vindrà referida a la persona seleccionada i en tant que ocupe aqueix lloc de treball, no podent-se mantindre una vegada que finalitze aquesta ocupació.

En aquest cas, també el Consell Jurídic Consultiu va fer una observació essencial assenyalant que este supòsit només podrà dur-se a terme mitjançant una nova convocatòria per a la selecció de personal funcionari interí o laboral, en el qual s'eximisca –per tal motiu– del requisit lingüístic, la qual cosa serà, al seu torn, una excepció al que s'estableix en l'article 4.6 projectat. I, a més, l'exempció del requisit lingüístic hauria de limitar-se en el temps, imposant a la persona seleccionada l'obligació d'obtindre el títol corresponent, en el cas que la duració del seu nomenament supere un determinat termini temporal (per exemple, un any). Aquesta observació recollida al [Dictamen 425/2023](#) té un vot particular on s'afirma que l'exempció del requisit lingüístic a les contractacions temporals, una vegada conclòs el procés de selecció i sense personal disponible que reunisca els requisits de la capacitat lingüística exigida amb caràcter general pel [Projecte de decret](#) del Consell deixa

un clevell, ja que permet la contractació de qualsevol persona que no tinga cap requisit lingüístic sense necessitat de fer un nou procés de selecció. Si es manté aquesta proposta, l'Administració podria encetar contractacions temporals, prescindint del requisit de la capacitat lingüística, sense necessitat d'iniciar un nou procés selectiu. Al meu parer, aquest vot particular posa el dit en la nafra i desmunta el model lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública.

c) Les relacions de llocs de treball no són mecanisme ordinari per a preveure nivells de coneixement del valencià

Una altra de les qüestions jurídiques resoltes amb motiu de la tramitació del [Projecte de decret](#) és que la fixació del nivell de coneixement del valencià exigible en l'àmbit de l'ocupació pública de la Comunitat Valenciana ha d'establir-se en la disposició reglamentària que desenvolupa l'habilitació continguda a la [Llei 4/2021, de funció pública valenciana](#) (disposició final tercera, apartat 2). En conseqüència, la possibilitat de preveure nivells superiors mitjançant les relacions de llocs de treball, hauria de ser totalment excepcional i exigir l'informe previ i favorable de la conselleria competent en matèria de política lingüística, tal com s'exigeix per a l'aprovació del [Projecte de decret](#) en la disposició final tercera.

d) El Decret només regula els nivells de coneixement del valencià com a requisit per a l'accés a l'ocupació pública, sense regular el requisit lingüístic en els procediments de provisió de llocs

Una altra de les observacions essencials contingudes al [Dictamen 425/2023](#) del Consell Jurídic Consultiu va ser la inadequada regulació del requisit de coneixement del valencià per a poder ocupar llocs de treball mitjançant qualsevol dels procediments de provisió, ja siga de caràcter definitiu o temporal. En la mesura en què l'objecte del [Projecte de decret](#) és la regulació del requisit lingüístic per a l'accés a l'ocupació pública, l'exigència d'aquest requisit als procediments de provisió de llocs de treball queda fora del seu objecte. A més, aquest requisit resulta contrari al principi d'igualtat perquè només s'exigeix al personal procedent d'una administració pública o universitat pública diferent, i no amb caràcter general per al personal de l'Administració de la Generalitat, que pot participar en els processos de provisió sense comptar amb el nivell de coneixements del valencià.

2 El requisit lingüístic acredita per homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià. Una altra iniciativa reglamentària igualment fallida

Una altra de les propostes frustrades del Govern del Botànic II ha estat el reconeixement de la competència lingüística assolida al sistema educatiu valencià com a mecanisme per acreditar el requisit lingüístic exigut per a l'accés a l'ocupació pública. Es tractava d'una mesura d'interrelació entre determinats ensenyaments oficials del sistema educatiu i el reconeixement administratiu de la capacitat lingüística, que al meu parer evidencia la importància de l'ensenyament de la llengua pròpia a l'escola per a garantir l'ús normal del valencià i els esforços en la implantació del programa plurilingüe que va introduir la [Llei 4/1983, de 23 de novembre, d'ús i ensenyament del valencià](#), les dificultats de la qual hem analitzat al [número 78 d'aquesta Revista](#). La Proposta de decret d'homologació no ha estat finalment aprovada, en haver-se vinculat a l'aprovació del decret sobre el requisit lingüístic que hem assenyalat als apartats anteriors, i en conseqüència cap de les dues propostes ha vist finalment la llum.

2.1 La Proposta de decret pel qual es regula el reconeixement de la competència lingüística de valencià per a l'homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià

La [Resolució de 25 de novembre de 2022](#), del director general de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme, publicada al DOGV de 29.11.2022 va sotmetre al tràmit d'informació pública el [Projecte de decret del Consell pel qual es regula el reconeixement de la competència lingüística de valencià per a l'homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià](#).

L'objectiu d'aquesta norma reglamentària era permetre el reconeixement de la capacitat lingüística requerida per a l'accés a l'ocupació pública, per homologació dels estudis de valencià superats al sistema educatiu valencià, posant en relleu la competència lingüística de l'alumnat en acabar les diferents etapes formatives

amb la certificació corresponent segons els nivells del Marc europeu comú de referència per a les llengües (MECR). El preàmbul del projecte normatiu assenyalava que:

La finalitat d'aquest decret és reconèixer i posar en valor l'ensenyament del valencià i en valencià amb la determinació de la competència lingüística que correspon a l'alumnat que acabe les diferents etapes formatives en el sistema educatiu valencià i l'ordenació del procediment de reconeixement i certificació de la competència assolida segons els nivells del MECRL.

Aquesta norma fixa que les seues disposicions s'apliquen a les persones que acaben els ensenyaments obligatoris i postobligatoris no universitaris en els centres educatius públics i privats concertats de la Comunitat Valenciana, degudament autoritzats, i en els centres privats no concertats que complisquen amb la [Llei de la Generalitat 4/2018, de 21 de febrer, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià i en l'ensenyament universitari](#) (article 3). Amb caràcter general, el Projecte de decret proposa homologar els coneixements de valencià de la major part de les etapes educatives del sistema educatiu valencià (articles 1 i 2), tant s'haja rebut l'ensenyament en centres escolars públics com privats, concertats i no concertats (article 3), amb les titulacions o certificacions respectives de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià (article 4). En concret, el nivell A1 per als alumnes d'un determinat programa de formació de persones adultes (article 5); el nivell A2 per als alumnes de formació de persones adultes que complisquen certes condicions (article 6); el nivell B1 per als alumnes d'educació secundària obligatòria i de formació de persones adultes que complisquen determinats requisits (article 7); el nivell B2 per als alumnes de batxillerat i cicle formatiu de grau mitjà de formació professional que atenguen determinats requisits (article 8); i el nivell C1 per als alumnes de batxillerat que en els dos cursos hagen obtingut una determinada qualificació mitjana en l'assignatura de valencià (article 9). Amb aquesta finalitat específica, la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià reconeixerà aquesta homologació, tot lliurant i registrant les certificacions pertinents (article 10). Per tant, ens trobem davant una proposta de regulació primordialment tècnica, dirigida a comprovar o verificar el compliment de determinades especificacions o característiques de determinades disciplines o estudis. Però en el fons es tracta de reconèixer el treball, l'esforç i el temps d'immersió lingüística que l'alumnat del sistema educatiu valencià han dedicat al llarg dels anys en parlar, llegir, escriure, exposar, comprendre... de forma oral i de forma escrita i en diferents contextos i situacions, sense substituir les proves de certificació, que són una altra forma de certificar el coneixement de valencià. Al meu parer, la proposta mereix una valoració molt positiva i encoratjadora per a l'alumnat i centres educatius.

2.2 Les al·legacions al Projecte de decret formulades al tràmit d'informació pública i la seua resposta

El [Projecte de decret](#) sotmès a informació pública va ser fortament contestat amb la presentació de cent setanta al·legacions. Tot i que algunes d'aquestes al·legacions no tenen relació amb el Projecte, els motius d'oposició poden explicar-se en cinc grups, que són els següents.

Un primer grup d'al·legacions manifesta diverses opinions, com ara que el text és inconstitucional, que el batxillerat està enfocat a les proves EBAU i, per tant, no pot ser referent per a homologar un nivell de llengua, que aquesta proposta és com atorgar el First Certificate a qui acabe el batxillerat i curse anglès com a llengua estrangera, que la proposta carrega de més responsabilitat els docents o que una prova de certificació és la millor forma de certificar el nivell de llengua i no la proposta d'homologació per estudis que proposa el Projecte de decret. La contestació a aquest grup d'al·legacions per part de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme va posar en relleu que al fons d'aquestes opinions es trobava el desig de convocatòria de més proves de certificació oficial o la creació d'una altra entitat certificadora, i es va respondre insistint en la complementarietat entre aquestes proves i l'homologació que proposa la norma. Així, es dirà que:

El fet que una prova o examen de certificació de coneixement o d'aptitud siga una opció adequada per a demostrar un coneixement o una aptitud, no invalida la proposta d'homologació, en la mesura en què la certificació de l'assoliment d'un coneixement per la superació d'una prova té unes característiques determinades que no té la certificació per l'assistència i un control de progrés. Una prova de certificació únicament avalua les destreses de les quals consta el certificat, la prova, i ho fa en un dia concret, amb unes preguntes concretes i sobre uns temes concrets i en un horari determinat, puntual i per tant

amb una gran dosi d'aleatorietat. La certificació basada en l'assistència i el control de progressió de la persona suposa una avaluació més holística, que permet l'avaluació de les destreses de les quals consta el certificat, amb l'observació i el control al llarg d'un període de temps, sense la pressió de la necessitat de demostrar el coneixement en un dia concret, amb unes preguntes concretes i amb la gran dosi d'aleatorietat corresponent. L'avaluació és contínua, compensada en el temps i, per tant, menys incerta.

Els dos sistemes són compatibles i l'homologació per estudis no qüestiona la validesa dels certificats per superació d'una prova, ni viceversa. Les dues formes són sistemes complementaris per a certificar i, en cap cas, el [Projecte de decret](#) pretén substituir les proves de certificació de la Junta Qualificadora de Coneixements de València (JQCV), de les escoles oficials d'idiomes (EOI) o de la Comissió Interuniversitària d'Estandardització d'Accreditacions de Coneixements de València (CIEACOVA).

Un segon grup d'al·legacions reclamava la retirada del [Projecte de decret](#), perquè si la proposta tenia com a fonament normatiu la Llei 4/2018, de 21 de febrer, de la Generalitat, per la qual es regula i promou el plurilingüisme en el sistema educatiu valencià, l'aprovació del decret d'homologació havia d'estar condicionada a una avaluació prèvia del sistema educatiu, segons el que estableix l'article 28 de la mateixa Llei. Aquesta al·legació tampoc va ser admesa perquè d'acord amb l'article 5 de la Llei 4/2018, amb independència del resultat de l'avaluació global del model lingüístic educatiu valencià que es faça, els centres d'educació públics i privats concertats de la Comunitat Valenciana, degudament autoritzats per a impartir ensenyaments d'educació infantil, educació primària, educació especial, educació secundària obligatòria i batxillerat, cicles formatius de formació professional i formació de les persones adultes del sistema educatiu valencià i els centres privats no concertats que van decidir acollir-se a la Llei, asseguren que l'alumnat, en acabar les diferents etapes educatives, haja assolit els nivells que estableix l'avantdit article 5.

Un tercer grup d'al·legacions demanava la modificació dels criteris per a certificar els nivells B2 i C1, i que les persones que no hagueren cursat els dos cursos de batxillerat en el sistema educatiu valencià també pogueren vore reconegut el coneixement de valencià. Davant aquestes al·legacions, la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme va contestar que l'article 5 de la Llei 4/2018 estableix que:

En acabar els ensenyaments postobligatoris no universitaris és quan es pot assegurar l'assoliment dels nivells indicats, i ho fa perquè el fet d'haver estat escolaritzat durant tot el temps que dura l'etapa d'ensenyaments obligatoris, i després l'etapa d'ensenyaments postobligatoris no universitaris, és la garantia que l'alumnat haja estat immers, durant un temps suficient, en un sistema amb un percentatge de presència de valencià suficient i, per tant, el fet de no haver cursat un dels cursos no pot garantir l'assoliment dels nivells indicats.

Un quart grup d'al·legacions, i que es relaciona amb el grup anterior, demanava que s'aplicara la retroactivitat del [Projecte de decret](#) per a obtenir els certificats de nivell C1. La petició tampoc va ser admesa per la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme, perquè la base del [Projecte de decret](#) és la Llei 4/2018, on es determina quin nivell de llengua ha d'assolir l'alumnat que acabe les diferents etapes educatives, cosa que la normativa anterior a l'aprovació de la Llei no garantia. En conseqüència, no es pot acceptar la retroactivitat sine die per al nivell C1 de valencià. Com després es dirà, la retroactivitat va ser una de les observacions essencials formulades a l'informe preceptiu del Consell Jurídic Consultiu, tot i haver-hi un vot particular a dita qüestió.

Un cinquè i últim grup d'al·legacions demanava una modificació de l'article 7 del [Projecte de decret](#) perquè es considerava que la nota determinada per a l'homologació (igual o superior a una mitjana de 7) i la data a partir de la qual se certificarà el nivell C1 són aleatòries i, per tant, es demanava rebaixar la nota fins al 6, perquè és la nota de l'apte en les proves de certificació, o fins al 5, que és la nota que es considera un aprovat en un examen. També es demanava una aplicació d'aquesta homologació sense la limitació cronològica al curs 2021-2022. La justificació d'aquestes al·legacions es feia per referència a la prohibició constitucional de discriminació i d'inseguretat jurídica. La Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme no va acceptar la invocació d'inseguretat o discriminació, i tampoc el canvi de la qualificació exigida per a l'homologació, una nota de 7 de mitjana en els dos cursos de batxillerat per tal de certificar el nivell C1, assenyalant que la comparativa amb el currículum d'ESO i batxillerat es considera el més adient. Després d'analitzar amb detall

el contingut curricular dels estudis d'ESO i batxillerat, la resposta a aquest grup d'al·legacions conclou que només una qualificació mitjana de 7 o superior en l'assignatura de valencià garanteix la consolidació dels conceptes treballats, per la qual cosa el domini que suposa un certificat de nivell C1 justifica que la nota siga més elevada que l'aprovat (5) o un 6 en la qualificació.

Com s'ha dit, cap de les al·legacions que hem assenyalat va ser admesa. Al contrari, la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme sí que va admetre la petició de l'Associació Valenciana de directores i directores i membres d'equips directius de centres públics de Formació de Persones Adultes (AVED-fpa) perquè els estudis superats en els centres de formació de persones adultes també estigueren reflectits en el [Projecte de decret](#), en concret, la certificació dels nivells A1 i A2 que no apareixen al document que es va sotmetre a informació pública. Així mateix, s'incorporaren els estudis dels cicles de formació professional de grau mitjà i grau superior. Aquestes al·legacions van ser incorporades al text de la segona versió del Projecte de decret del Consell, pel qual es regula el reconeixement de la competència lingüística de valencià per homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià.

2.3 L'informe jurídic de l'Advocacia de la Generalitat

Després del tràmit d'informació pública i de les modificacions introduïdes al [Projecte de decret](#), l'Advocacia de la Generalitat va emetre el preceptiu informe jurídic en què indicava la necessitat d'introduir determinades modificacions formals, per tal d'adequar la norma a les disposicions del [Decret 24/2009, de 13 de febrer, del Consell, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat](#). A més de la mateixa denominació del Decret, en què s'introduïa el nombre i any d'aquest, es varen fer xicotetes precisions de sistemàtica normativa i es dictaminà la conformitat del [Projecte](#) amb les directrius del mencionat Decret 24/2009. Pel que fa a les qüestions de fons, el [Projecte de decret](#) es va considerar ajustat als principis de bona regulació, en la mesura en què s'explicava i justificava de forma extensa i no genèrica la seua adequació als principis de necessitat, eficàcia, proporcionalitat, seguretat jurídica, transparència i eficiència. Tanmateix, es va posar en relleu la seua aplicació als centres docents públics i privats concertats autoritzats, però també als privats que compleixen amb les previsions de la [Llei 4/2018](#). En definitiva, l'homologació que es regula resulta jurídicament acceptable i s'adequa als criteris de l'[Ordre 7/2017, de 2 de març, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport](#) per la qual es regulen els certificats oficials administratius de coneixements de valencià de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià, el personal examinador i l'homologació i la validació d'altres títols i certificats. Finalment, la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme va emetre un informe, amb data de 13 d'abril de 2023, sobre les recomanacions realitzades per l'Advocacia General de la Generalitat, i es va redactar la tercera i última versió del text del Projecte de decret del Consell.

2.4 El Dictamen del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana

El Ple del Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, en sessió celebrada el dia 17 de maig de 2023, va emetre el [Dictamen 381/2023 \(expedient 310/2023\)](#), formulant dues observacions essencials i un vot particular. Després d'assenyalar que, en principi, l'elaboració d'aquest [Projecte de decret](#) del Consell es va ajustar al procediment i als tràmits establerts en l'article 43 de la [Llei de la Generalitat 5/1983](#), de 30 de desembre, del Consell, que fou desplegat mitjançant el [Decret del Consell 24/2009](#), de 13 de febrer, sobre la forma, l'estructura i el procediment d'elaboració dels projectes normatius de la Generalitat, es va fer una observació essencial, de caràcter procedimental, en el sentit que el centre directiu responsable de la tramitació d'aquest [Projecte de decret](#) del Consell, pel qual es regula el reconeixement de la competència lingüística de valencià per homologació dels estudis en el sistema educatiu valencià, ha de sol·licitar que aquest text siga analitzat pel Ple de la Junta Qualificadora de Coneixements de Valencià, com a òrgan especialment qualificat, que conseqüentment haurà d'emetre el seu informe amb caràcter preceptiu. Aquesta observació essencial és coherent amb el caràcter tècnic del projecte normatiu, dirigit a comprovar o ratificar l'adequació acadèmica de les respectives homologacions i validacions que es proposen en el projecte normatiu, mitjançant la comparació i el contrast entre els continguts i les matèries adients.

El Consell Jurídic Consultiu també va apreciar l'existència d'un tracte desigual, proscriu en l'[article 14 de la Constitució](#), pel que fa a la regulació de la retroactivitat continguda en la disposició transitòria segona

del [projecte normatiu](#). Aquesta observació, qualificada també com a essencial, podria esmenar-se amb el reconeixement de la possibilitat d'homologar els seus estudis amb els nivells de valencià de la JQCV a totes les persones que, en la data d'entrada en vigor del Decret, complisquen amb els requisits establits en els seus [articles 5 a 9](#), i expressament als qui van cursar estudis en centres privats no concertats i no acollits a la [Llei 4/2018](#), ja que tal previsió resultaria necessària per a exceptuar l'àmbit establert en l'article 3 del [Projecte de decret](#).

Aquesta observació no va ser compartida per tots els consellers, i es va formular vot particular sobre la retroactivitat, afirmant que entra en la competència del legislador establir mesures per promoure aquest model plurilingüe i intercultural, i després garantir l'adquisició de la competència lingüística en valencià per a tots els alumnes d'aquests centres. En ús d'aquesta facultat, el legislador pot establir un tracte retroactiu que afavorisca els alumnes que cursen els seus estudis en els centres que segueixen aquest model plurilingüístic i intercultural de la llei (públics, concertats i no concertats que s'acullen a la Llei 4/2018), respecte als qui hagen optat per altres centres, com ara els centres privats no concertats que no s'acullen a aquest model.

2.5 El Projecte de decret no va ser finalment aprovat

Tot i que el procediment normatiu per a l'aprovació del [Projecte de decret](#) ha estat finalitzat, amb els corresponents informes preceptius favorables d'acord amb allò que s'ha dit als apartats precedents, el [Projecte de decret](#) no va ser finalment aprovat pel Consell. El fet que PSPV i Compromís, grups que integraven el Govern del Botànic II, pactaren que aquest Decret s'hauria d'aprovar juntament amb el Decret sobre el requisit lingüístic que hem analitzat a l'apartat anterior, va frustrar tots dos reglaments. Al meu parer, s'ha perdut l'oportunitat d'integrar transversalment el model educatiu valencià i posar en valor la tasca que fins aleshores s'ha fet des de l'escola.

3 La Xarxa Vives d'Universitats aprova la Carta Universitària de la Llengua

La Xarxa Vives, de la qual formen part les universitats públiques valencianes, aprova l'anomenada [Carta Universitària de la Llengua](#). A la sessió ordinària celebrada a la Universitat Jaume I (UJI) de Castelló de la Plana amb data de 14 de juliol de 2023, el Consell General de la Xarxa Vives d'Universitats va aprovar la Carta Universitària de la Llengua de la Xarxa Vives d'Universitats (XVU).

Aquest document estableix una declaració de principis basada en el català (valencià, segons la denominació oficial estatutària a la Comunitat Valenciana) com a llengua comuna de les vint-i-dues universitats que componen la XVU, i constitueix un marc per a la gestió pluriennal dels usos lingüístics orals i escrits en aquest espai universitari conjunt. La Carta implica l'adhesió de les Universitats de la XVU, i els compromisos de cadascuna segons el sistema universitari a què pertanyen, renovables i ampliables de manera permanent. En aquest sentit, es té en compte el marc legal de tots i cadascun dels cinc territoris on hi ha universitats de la XVU.

La Carta Universitària de la Llengua, on es preveuen objectius, recomanacions i indicadors lingüístics (descripció, avaluació i seguiment), permet la particularització d'estratègies per a ser viable com a marc comú, preservant la identitat de cadascun dels territoris i assumint reptes com la transformació tecnològica, el multilingüisme i la globalització. La metodologia d'adscripció variable que s'ha previst és la mateixa que s'utilitza en la [Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries](#), que és un tractat internacional aprovat a Estrasburg (França) el 5 de novembre de 1992, ratificat per l'Estat espanyol i en vigor des de l'1 d'agost de 2001 ([BOE d'1 d'octubre de 2001](#)).

4 Toponímia

El procés de normalització toponímica adreçat a l'ús de la denominació dels municipis en forma exclusivament en valencià és una constant a la si de l'Administració de la Generalitat. En aquest semestre, també hi ha municipis que han consolidat aquest canvi o modificació de la denominació en castellà per la forma exclusiva en valencià. Són els següents:

DECRET 42/2023, de 31 de març, del Consell, pel qual s'aprova el canvi de denominació del municipi de Novetlè/Novelé per la forma exclusiva en valencià Novetlè. ([DOGV núm. 9568 de 04.04.2023](#)). Ref. Base Dades 003489/2023.

DECRET 35/2023, de 24 de març, del Consell, pel qual s'aprova el canvi de denominació del municipi d'Algar de Palancia per la forma exclusiva en valencià Algar de Palància. [2023/3254] ([DOGV núm. 9563 de 28.03.2023](#)). Ref. Base Dades 003181/2023.

DECRET 77/2023, de 26 de maig, del Consell, pel qual s'aprova el canvi de denominació del municipi d'Alfarp, per Alfarb. [2023/5898] ([DOGV núm. 9606, de 30.05.2023](#)). Ref. Base de dades 005633/2023.